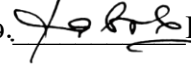

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІФННІОІ НУ «ОЮА»

проф. Роман САВЧУК

«2» вересня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПРОТИДІЯ ЕКОЛОГІЧНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ
ВК 8**

рівень вищої освіти
ступінь вищої освіти
галузь знань
спеціальність

**другий (магістерський)
магістр
26 Цивільна безпека (К Безпека та оборона)
262 Правоохоронна діяльність (К9 Правоохоронна
діяльність)
Правоохоронна діяльність**

освітня програма

Розробник програми: к.ю.н., доц. Антонюк Уляна Василівна

Затверджено на засіданні кафедри цивільного та господарського права і процесу
(протокол № 1 від 27.08.2025 р.)

В.о.завідувача кафедри цивільного та господарського
права і процесу

Андрій РОМАНЮК

Керівник навчального відділу

Ірина ЯЦКІВ

Гарант освітньої програми

Ігор МАГНОВСЬКИЙ

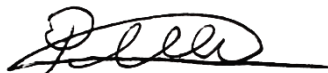
Науково-методична рада (протокол № 1 від 02.09 2025 р.)

Голова науково-методичної
ради

Олександр ФЕЛИК

Заступник директора

Олександр ФЕЛИК

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Опис освітнього компонента					
Назва освітнього компонента	<u>Протидія екологічним правопорушенням</u> <u>Combating environmental crimes</u>				
Освітня програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» (галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» – в редакції постанови КМУ від 30.08.2024 р. № 1021 для набору з 2025 року включно)				
Рівень вищої освіти	Форма навчання	Тип	Курс	Семестр	Обсяг кредитів/ год.
Другий магістерський рівень	Денна, заочна форма навчання	В	2	3	денна ф/н – 3/90, заочна ф/н – 3/90
Короткий опис предметної сфери	Навчальна дисципліна «Протидія екологічним правопорушенням» присвячена вивченню та опануванню здобувачами вищої освіти проблемних питань захисту прав у сфері охорони довкілля, раціонального природокористування та забезпечення екологічної безпеки через призму протидії екологічним правопорушенням. Вивчення навчальної дисципліни передбачає ознайомлення із практикою міжнародних судових установ, юрисдикція яких визнана Україною, положеннями міжнародних договорів, актами вітчизняного та європейського законодавства. Даною дисципліною охоплюється вивчення теоретико-правових засад протидії екологічним правопорушенням; профілактика екологічних правопорушень, специфіки екологічної злочинності; правовий статус суб'єктів, які здійснюють виявлення, розслідування та боротьбу з екологічними правопорушеннями, інститут юридичної відповідальності за екологічні правопорушення; особливості компенсації шкоди, завданої екологічними правопорушеннями; міжнародно-правовий та зарубіжний досвід протидії екологічним правопорушенням.				
Викладач освітнього компонента	АНТОНІЮК Уляна Василівна , доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 215 antoniuk.ulyana@gmail.com				
Мова викладання	Українська				
Передумови	Кримінальне право, кримінологія, детермінація злочинності в Україні, адміністративне право; превентивна діяльність підрозділів Національної поліції України, міжнародний захист прав людини.				
Постреквізити	Є підґрунтям для подальшого вивчення засвоєння та вдосконалення спеціальних (фахових) компетентностей за обраним спрямуванням.				

2. Структура освітнього компонента		
Види навантаження	Год.	Год.
Кількість кредитів / год	3,0/90	3,0/90
Усього годин аудиторної роботи, у т. ч.:	36	16
• лекційні заняття, год.	16	10
• практичні/семінарські заняття, год.	20	6
Усього годин самостійної роботи, у т. ч.:	54	74
• індивідуальне науково-дослідне завдання, год.	18	18
• підготовка до аудиторних занять та контрольних заходів, год.	36	56
Екзамен	-	-
Залік	+	+

3.Мета і завдання освітнього компонента				
Мета навчальної дисципліни		Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців правоохоронної діяльності навичок оволодіння сукупністю знань щодо протидії екологічним правопорушенням, зокрема: профілактики, запобігання, виявлення, розслідування, боротьби з екологічними правопорушеннями та у процесі притягнення до різних видів юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.		
Завдання навчальної дисципліни		До завдань опанування цієї дисципліни належать: зрозуміти значення та роль протидії екологічним правопорушенням для забезпечення правопорядку в державі та з метою охорони і збереження довкілля; поглиблено вивчити базові положення чинного законодавства України щодо видів та складу екологічних правопорушень; розуміти завдання, структуру та повноваження органів правоохоронної діяльності щодо профілактики, запобігання та боротьби з екологічними правопорушеннями; сформувати систему знань про порядок та умови притягнення до кримінальної, адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення.		
Результати освітнього компонента				
Сим вол РН	Внаслідок вивчення ОК студент буде здатним продемонструвати такі результати навчання	Посилання на символ ПРН	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання досягнення РН
1	визначати сутність, зміст та елементи протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/практичних заняттях
2	узагальнювати сучасні напрямки, перспективи та тенденції національних та міжнародно-правових механізмів протидії	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання,	залік, поточне оцінювання на семінарських/практичних заняттях

	правопорушенням у сфері довкілля		консультації, практичні роботи, наукові семінари	
3	аналізувати правовий статус суб'єктів правоохоронної діяльності, які здійснюють протидію екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п практичних заняттях
4	розмежовувати різні види екологічних правопорушень за ступенем їх суспільної небезпеки та види юридичної відповідальності за порушення вимог екологічного законодавства	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п практичних заняттях
5	демонструвати розуміння напрямків та заходів профілактики екологічних правопорушень	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п практичних заняттях
6	аналізувати детермінанти екологічної злочинності та визначати механізми їх усунення та подолання	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п практичних заняттях
7	оцінювати ефективність та дієвість заходів щодо запобігання екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п практичних заняттях

8	застосовувати здобуті теоретичні знання для вирішення та розв'язання практичних проблем, які виникають у правовохоронній діяльності щодо протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п рактичних заняттях
9	обирати найоптимальніші механізми захисту екологічних прав та свобод особи, у тому числі й відновлення порушених прав та свобод особи як наслідок екологічних правопорушень	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п рактичних заняттях
10	аргументовано викладати у процесуальних документах свою правову позицію з питань захисту екологічних прав та свобод особи, а також логічно та послідовно її відстоювати	ПРН 2,5,8,11, 15,19	лекції, семінарські заняття, самостійне навчання, консультації, практичні роботи, наукові семінари	залік, поточне оцінювання на семінарських/п рактичних заняттях

Зв'язок з програмними результатами навчання

Шифр програмного РН	Результати навчання цього ОК деталізують такі програмні результати навчання
РН 2	Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.
РН 5	Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.
РН 8	Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.
РН 11	Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.
РН 15	Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.
РН 19	Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Формування та розвиток компетентностей				
Посилання на шифр комп-ті	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:			
ІК	Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.			
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.			
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.			
ЗК4	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.			
ЗК5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.			
ЗК8	Здатність приймати обґрунтовані рішення.			
СК1	Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.			
СК2	Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов’язків.			
СК3	Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.			
СК9	Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.			
СК15	Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.			
Технологія навчання	Змішане навчання (аудиторне навчання, поєднане із частковим застосуванням електронного навчання і дистанційних технологій)			
4. Програма та тематичний план освітнього компонента				
Програма освітнього компонента	<u>Протидія екологічним правопорушенням</u> <u>Combating environmental crimes</u>			
Лекційні заняття				
Символ одиниці змісту	Опис змісту навчання (теми)	Посилання на РН дисципліни	Год. Д.ф.	Год. З.ф.
Тема 1	Теоретико-правові засади протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 2	Профілактика екологічних правопорушень	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 3	Контроль і нагляд у галузі охорони довкілля як протидія екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0

Тема 4	Правовий статус суб'єктів правоохоронної діяльності щодо протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 5	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 6	Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 7	Екологічна злочинність: стан, детермінація та запобігання	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 8	Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 9	Відшкодування шкоди, завданої екологічними правопорушеннями як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	0	0
Тема 10	Міжнародно-правовий та зарубіжний досвід протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	0	0
Всього			16	10
Практичні, семінарські заняття				
Символ одиниці змісту	Опис змісту навчання (теми)	Посилання на РН дисципліни	Год. Д.ф.	Год. З.ф.
Тема 1	Теоретико-правові засади протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 2	Профілактика екологічних правопорушень	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 3	Контроль і нагляд у галузі охорони довкілля як протидія екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 4	Правовий статус суб'єктів правоохоронної діяльності щодо протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 5	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	2
Тема 6	Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0

Тема 7	Екологічна злочинність: стан, детермінація та запобігання	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 8	Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 9	Відшкодування шкоди, завданої екологічними правопорушеннями як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Тема 10	Міжнародно-правовий та зарубіжний досвід протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	2	0
Всього			20	6
Самостійна робота				
№ з/п	Опис змісту навчання (теми)	Посилання на ПРН	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1	Теоретико-правові засади протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 2	Профілактика екологічних правопорушень	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 3	Контроль і нагляд у галузі охорони довкілля як протидія екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 4	Правовий статус суб'єктів правоохоронної діяльності щодо протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 5	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 6	Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 7	Екологічна злочинність: стан, детермінація та запобігання	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 8	Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Тема 9	Відшкодування шкоди, завданої екологічними правопорушеннями як засіб їх протидії	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5

Тема 10	Міжнародно-правовий та зарубіжний досвід протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	3	5
Підготовка до семестрового контролю		ПРН 2,5,8,11,15,19	6	6
Всього			36	56
Індивідуальні завдання				
Символ одиниці змісту	Опис змісту навчання (теми)	Посилання на РН дисципліни	ДФ год.	ЗФ год.
1.	Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Есе та/або реферат (доповідь) являє собою інформаційне повідомлення, результат індивідуальної думки та враження з поглибленого дослідження індивідуально обраної здобувачем теми (окремих питань навчальної дисципліни) та має бути підкріпленим науково-літературною базою та/або прикладами із практики.	ПРН 2,5,8,11,15,19	6	6
2.	Аналіз міжнародно-правових актів, національного законодавства та судової практики у сфері протидії екологічним правопорушенням	ПРН 2,5,8,11,15,19	6	6
3.	Рішення ЄСПЛ у сфері захисту екологічних прав та їх значення для профілактики та запобігання екологічним правопорушенням.	ПРН 2,5,8,11,15,19	6	6
Всього			18	18
5. Ресурси для навчання				
Список основних джерел	Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз: матеріали круглого столу, присвяченого 100-річчю з дня народження д.ю.н., проф. Вовка Ю.О. (Харків, 12 травня 2023 року)/ за заг. ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2023. 470 с. Алексеева Є., Мелень-Забрамна О. Застосування Європейської конвенції з прав людини для захисту екологічних прав та довкілля: посібник, 2-ге вид. Львів: «Манускрипт», 2025. 532 с.			

	Вербенський М. Г., Кулик О. Г., Наумова І. В. Кримінальна ситуація в Україні: основні тенденції: 2020 рік: монографія за заг. ред. М. Г. Вербенського. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 144 с. Довкілля – мовчазна жертва війни. Як довго це триватиме? / С. Баран, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, О. Шумило-Тапіола; за ред. О. Кравченко. Львів: «Манускрипт», 2024. 64 с. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підруч. / Краснова М.В., Краснова Ю.А. Київ: НУБіП України. 2023. 278 с. Екологічне право: підручник / А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, Є.П. Суєтнов та ін.; за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2024. 1008 с. Краснова М.В., Краснова Ю.А. Реалізація та захист екологічних прав громадян: теоретико-правові аспекти: наукове видання. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 148 с. Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства: навч. посібник. 2-ге вид., допов. і перероб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 188 с. Кримінальні правопорушення проти довкілля (основні положення кримінально-правової характеристики): навчальний посібник / О.О. Дудоров, Д.В. Каменський, Р.О. Мовчан, Є.О. Письменський / за ред. О.О. Дудорова, Р.О. Мовчана. Київ: Норма права, 2024. 468 с. Кримінологія: навчальний посібник / Н.В. Кулакова, Ю.О. Левченко, Т.В. Бурлака, Е.В. Расюк та ін. Київ: НАВС, 2023. 50 с Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. 384 с. Орлов Ю.В. Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри. Х.: Право, 2023. 252 с Романюк Б.В., Бантишев О.Ф. Кримінальна відповідальність за міжнародні злочини в Україні: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2025. 388 с. Тимошенко В.І., Шакур В.І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 240 с. Турлова Ю.А. Екологічна злочинність в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади протидії: монографія. Київ: Знання України, 2018. 459 с. Тютюгін В. І. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2025. 376 с. Фоменко А.Є., Кричун Ю.А. Кримінологія: Підручник. За заг. ред. д.ю.н., засл. юриста України А.Є. Фоменка. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 318 с. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення: навч. посіб. / Т.К. Оверковська, Н.М. Опольська; Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ТОВ "ТВОРИ", 2020. 252 с.
Нормативно-правові акти	Конституція України. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 1996. № 30. Ст. 141. Декларація Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища 1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_454#Text Директива Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу про захист навколишнього природного середовища за допомогою кримінального права від 13.03.2024 року URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=%20OJ%3AL_202401203. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text.

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля від 25.06.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_015

Конвенція про заборону військового або будь-якого ворожого використання засобів впливу на природне середовище: прийнята ООН 18.05.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_258#Text.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р. URL: http://zakon1/rada.gov.ua/laws/show/995_004.

Конвенція Ради Європи про захист довкілля засобами кримінального законодавства від 04.11.1998 року № 172 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU98252>

Конвенція Ради Європи про захист довкілля через кримінальне право (ухвалено 14.05.2025 року) URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/260887.html>

Римський статут Міжнародного Кримінального Суду від 17.07.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>

Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-14 зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року № 3852-12 зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.

Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-вр зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.

Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року № 132/94-вр зі змінами URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>.

Про національну безпеку України: закон України № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

Про Національну поліцію: закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#n162>.

Про охорону навколишнього природного середовища: закон України від 25 червня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 54

Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

Про природно-заповідний фонд: закон України від 16 червня 1992 року № 2456-12 зі змінами в ред. від 14 липня 2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12.#Text>

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану і у відбудовний період: закон України від 15 березня 2022 року № 2132-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-20#Text>.

Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення: закон України від 16 липня 2024 року № 3855 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-20#Text>.

Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України: постанова Кабінету міністрів України від 19 квітня 2017 р. №

	275 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text Про затвердження Положення про державну лісову охорону, лісову охорону інших лісокористувачів та власників лісів: постанова Кабінету міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 976 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2009-%D0%BF#Text Про затвердження Положення про Спеціалізовану екологічну прокуратуру (на правах Департаменту) Офісу Генерального прокурора: наказ Офісу Генерального прокурора від 05 липня 2023 року №185 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0185905-23#Text
Список допоміжних джерел	Антонюк У.В. Правові аспекти доступу до екологічної інформації в Україні в умовах воєнного стану. <i>Київський часопис права</i>. 2023. № 1. С.136-141. Антонюк У.В. Правові аспекти охорони довкілля в Україні в умовах військової агресії у 2022 році. <i>Право та державне управління</i>. 2022. № 1. С.74-80. Антонюк У.В. Протидія екологічним правопорушенням в Україні в умовах воєнного стану. <i>Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Modern Problems of Science and Technology»</i> (September 22-24, 2025, Tallinn, Estonia). European Open Science Space, 2025. 150 p. С.80-82. Антонюк У. В. Правові аспекти охорони земель в Україні. <i>Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Scientific Exploration: Bridging Theory and Practice»</i> (March 24-26, 2025. Berlin, Germany). European Open Science Space, 2025. 343 p. P. 106-108. Антонюк У. Охорона довкілля органами поліції в Україні: окремі аспекти. <i>Modern Science: Research, Economy and Innovation: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference</i>. International Scientific Unity. (October, 22-24, 2025, Zagreb, Croatia). 2025. 326 p. С. 122-124. Бринзанська О. Конвенція Ради Європи про захист довкілля засобами кримінального права 2025 року як новий інструмент протидії злочинам проти довкілля. Верховний суд: портал сучасного права. 2025. 03 вересня. https://so.supreme.court.gov.ua/authors/1548/konventsiiia-radyevropy-pro-zakhyst-dovkillia-zasobamy-kryminalnoho-prava-2025-roku-iaak-novy-i-instrument-protydii-zlochynam-proty-dovkillia Вереша Р. В., Кучинська О. П., Ковтун О. М. Екоцид у національному та міжнародному кримінальному праві: сучасні виклики та перспективи нормативно-правового регулювання. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету</i>. 2023. Вип. 78 (2). С. 152–159. Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів) : матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 07 вересня 19 2022 р.) / редкол. : Вербенський М. Г., Опришко І. В., Кулик О. Г. та ін. Київ : ДНДІ МВС України; Харків : Мачулін. 2022. 214 с. Гора І.В., Колесник В.А. Окремі аспекти досудового розслідування екоциду та воєнних злочинів проти довкілля. <i>Науковий вісник Ужгородського Національного Університету</i>. Серія Право. 2025. Вип. 90, ч. 4. С.222-230. Гришаков М. В. Діяльність Інтерполу в боротьбі з екологічною злочинністю. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право</i>. 2023. № 80. С. 290-295. Дудоров О.О., Письменський Є.О., Мовчан Р.О. Кримінально-правова охорона лісу в Україні: монографія. К.: Норма права, 2023. 520 с.

Дудоров О. О., Мовчан Р. О. Про напрями вдосконалення механізму кримінально-правової охорони довкілля (на замітку розробникам нового Кримінального кодексу України). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2020. № 1. С. 92-125.

Єрмоленко В. М., Браніцький О. М. Сучасні міжнародно-правові проблеми притягнення винних осіб до юридичної відповідальності за екологічні воєнні злочини. *Екологічне право*. 2024. Вип. 3-4. С. 33-36.

Затоплені землі та спалені ліси. Як росіяни воюють проти довкілля в Україні. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Червень 2023. URL: <https://spravdi.gov.ua/zatopleni-zemli-ta-spaleni-lisy-yak-rosiyany-voyuuyut-protu-dovkilliya-v-ukrayini/>

Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України за рік від початку повномасштабного вторгнення. Київська школа економіки. Березень 2023. URL: https://kse.ua/wpcontent/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report-1.pdf

Костицький В. В., Костицька І. О., Микитюк М. А., Суходольська А. А. До питання про юридичну відповідальність за злочинне посягання на конституційне право людини на безпечне довкілля в ході російської воєнної агресії в Україні. *Науково-практичний журнал «Екологічне право»*. 2022. Вип. 3–4. С. 25–28.

Любавіна В.П., Вербіцький А.С. Кримінально-правова відповідальність за екологічні злочини, які спричинені збройною агресією РФ. *Науково-практичний журнал «Екологічне право»*. 2025. Вип. 1. С. 33-37.

Марко С.І. Міжнародний досвід протидії кримінальним правопорушенням проти довкілля. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. 2025. Випуск 88: частина 3. С. 150-156.

Новак Т.С., Капплова О., Браніцький О.М. Екологічні ризики пов'язані з воєнними діями: поняття та ознаки. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 03. С.262-267.

Оніщенко О.Ю. Правові засади добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах і неволі: монографія. Харків: Право, 2024. 232 с.

Орлов Ю., Ступник Я. Кримінологічний аналіз екологічної злочинності в Україні: від ординарної ситуації до контексту війни. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2023. № 29(2). С. 276-288.

Пантелєєва Н., Сивий М., Ганчук О. Екологічна шкода та екологічні злочини проти довкілля, спричинені пошкодженням промислових об'єктів під час війни в Україні. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2023. № 1. С. 217-225.

Пастух А. В. Криміналістична класифікація та криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із порушенням правил екологічної безпеки. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 1. С. 99-104.

Пілюшенко Д. Загальна характеристика злочинів проти екологічної безпеки. *Молодий вчений*. 2020. № 3 (79). С. 299-303.

Пилипенко П. Д., Ващишин М. Я. Європейська модель екологічного інспектування: виклики у формуванні наднаціонального механізму екологічного контролю. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2025. № 2. С. 31-36.

Пилипенко П. Д., Рим О. М., Шпарик Н. Я. Правові аспекти Європейського зеленого курсу та його роль у трансформації підходів до

екологічного контролю та землекористування в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Том 36 (75). № 1. 2025. С. 36–41.

Подолання екологічних ризиків та загроз для довкілля в умовах надзвичайних ситуацій – 2022: колективна монографія / за ред. М.С. Мальованого і О.В. Степової. Київ, 2022. 664 с.

Продан К. М., Хомин Д. Р., Андрушко С. В. Злочини щодо екологічної безпеки України, спричинені збройною агресією Росії. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. Вип. 38. С. 24–28.

Світличний О.П. Правові механізми подолання екологічних наслідків військової агресії Російської Федерації проти України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Випуск 01. С.379–383.

Сироїд Т.Л. Поняття, ознаки та види екологічних злочинів у міжнародному праві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Серія Право. Випуск 84. Частина 4. С. 334–344.

Сучасні теоретичні та прикладні засади права природокористування в національній еколого-правовій доктрині: монографія / за заг. ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2023. 912 с.

Стрельцова О., Казбанова Д. Екоцид та злочини проти довкілля: міжнародно-правові та національні аспекти. *Věda a perspektivy*. 2024. № 3(34). С. 51–62.

Стукаліна О.В. Кримінологічна характеристика екологічної злочинності: особливості, детермінанти та напрями протидії. *Науково-практичний журнал «Екологічне право»*. 2025. Вип. 1. С. 61–67.

Чечерський В.І. Про необхідність спеціалізації в органах поліції. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія Право. 2024. Випуск 86: частина 1. С. 289–293.

Чечерський В.І. Ефективність впровадження спеціалізації прокурорів на прикладі спеціалізованих екологічних прокуратур. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія Право. 2023. Випуск 75: частина 3. С. 123–128.

Фідря Ю.О. Досвід Польщі у сфері кримінально-правової охорони довкілля. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 437–440.

Хавронюк М.І. Злочинність в Україні у 2019–2024 роках: рівень, структура, динаміка, прогнози. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія Право. 2025. Випуск 89: частина 3. С. 295–303.

Jana Tlapák Navrátilová. Europeizacja ochrony środowiska poprzez prawo karne. IUS NOVUM. 2024, vol. 18, nr 3, s. 1–17.

IPCC Special Report on Climate Change, Desertification, Land Degradation, Sustainable Land Management, Food Security, and Greenhouse gas fluxes in Terrestrial Ecosystems / Summary for Policymakers Approved Draft. Headline Statements. URL: <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2019/08/3.Summary-of-HeadlineStatements.pdf>.

Masson-Delmotte, V., Zhai, P., Pirani, A., Connors, S.L., Péan, C., Berger, S., Caud, N. et al. Climate Change 2021–2022. The physical science basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press.

Delegations will find in the Annex the Council conclusions setting the EU's priorities for the fight against serious and organised crime for EMPACT 2022–2025. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/en/pdf>.

	UN Environment Programme & International Union for Conservation of Nature. 2021. Nature-based solutions for climate change mitigation. Nairobi, Kenya and Gland, Switzerland. 35 p. URL: https://wedocs.unep.org/xmlui/bitstream/handle/20.500.11822/37318/NBSCCM.pdf
Інформаційні ресурси в Інтернеті	http://zakon.rada.gov.ua Офіційний веб-сайт Верховної Ради України http://www.kmu.gov.ua Урядовий портал України https://npu.gov.ua/ Офіційний вебпортал Національної поліції України https://www.gp.gov.ua/ Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора https://me.gov.ua/?lang=uk-UA Офіційний веб-сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України https://ecozagroza.gov.ua/ Офіційний веб-сайт «ЕкоЗагроза» https://www.davr.gov.ua/ Офіційний веб-сайт Державного агентства водних ресурсів України http://darg.gov.ua Офіційний веб-сайт Державного агентства з розвитку меліорації та рибного господарства та продовольчих програм України https://forest.gov.ua/ Офіційний веб-сайт Державного агентства лісових ресурсів України http://dazv.gov.ua Офіційний веб-сайт Державного агентства України з управління зоною відчуження http://www.geo.gov.ua Офіційний веб-сайт Державної служби геології та надр України http://land.gov.ua Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру http://www.dei.gov.ua Офіційний веб-сайт Державної екологічної інспекції України http://www.dsns.gov.ua Офіційний веб-сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій https://dpss.gov.ua/ Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. https://dspace.onua.edu.ua/home Репозитарій (відкритий електронний архів) Національного університету «Одеська юридична академія». https://www.coe.int/uk/web/kyiv Офіс Ради Європи в Україні. https://pravojustice.eu/ua Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції».
6. Контрольні заходи	
Методи діагностики знань (контролю)	Поточний контроль знань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань студентів. Методи поточного контролю: Усне опитування здобувачів вищої освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання, проектний метод (складання типових документів); кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри. Проміжний контроль. Проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачами вищої освіти відповідного об'єму опрацьованого та вивчення матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань. Форми проведення проміжного контролю: контрольна робота, колоквіум. Індивідуальне завдання. Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації з питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Аналіз законодавства та судової практики. Здобувач освіти самостійно обирає об'єкт та предмет дослідження. Підсумковий контроль. Проводиться у формі заліку.

Схема нарахування балів (складові оцінювання результатів навчання)			
Пункт оцінки	% підсумкової оцінки або максимальна оцінка в балах	Групове або індивідуальне оцінювання	Посилання на ПРН дисципліни
Поточний контроль, у т.ч.:	60		
• усне опитування	30	групове та індивідуальне	ПРН 2,5,8,11,15,19
• індивідуальні завдання	15	індивідуальне	ПРН 2,5,8,11,15,19
• вирішення практичних завдань	15	індивідуальне	ПРН 2,5,8,11,15,19
Підсумковий контроль, у т.ч.:	40		
• письмова компонента	20	індивідуальне	ПРН 2,5,8,11,15,19
• усна компонента	20	індивідуальне	ПРН 2,5,8,11,15,19
Разом за дисципліну	100		

Шкала та критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Іспит	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	зараховано

74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	задовільно	зараховано
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	не зараховано
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	незадовільно	не зараховано

7. Інші застереження щодо вивчення освітнього компонента

Вимоги викладача	Регулярне відвідування лекційних та практичних занять, самостійна робота є необхідною умовою для успішного засвоєння курсу. Користування електронними пристроями (телефони, планшети ПК тощо) під час аудиторної роботи дозволяється тільки з дозволу викладача та у відповідних до навчального курсу цілях.
Припущення основних проблем, пов'язаних з реалізацією курсу	Великий обсяг законодавчої бази та літератури, необхідної для засвоєння, динамічність внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів. Наявність значного різноманіття наукових поглядів з приводу питань, що вивчаються в межах курсу. Можливе певне ускладнення при вивченні матеріалу стосовно методологічних підходів при співвідношенні вітчизняних та зарубіжних наукових концепцій з точки зору специфіки недостатнього рівня їх соціокультурної обумовленості та недостатнього рівня понятійно-категоріального апарату у студентів. Також передбачаються деякі труднощі в роботі з новітньою літературою та матеріалами іноземною мовою у студентів з низьким рівнем відповідного мовного знання.